

CZ.PEPS: základ infrastruktury pro vzájemné uznávání eID

Mgr. Jiří Průša, CZ.NIC, z. s. p. o.

Jednu z nejdůležitějších novinek, kterou eIDAS přináší, představuje vzájemné uznávání elektronické identifikace (eID). Hlavní myšlenkou eIDAS v oblasti elektronické identifikace je v souladu se snahou o vybudování tzv. jednotného digitálního trhu umožnit vzájemné uznávání eID prostředků (typicky, ale nejen elektronické občanky). Velmi zjednodušeně řečeno, aby se např. Estonec, který má v České republice firmu, mohl se svojí elektronickou občankou přihlásit do datové schránky.

Zatímco většina ustanovení nařízení eIDAS již vstoupila v platnost a v České republice i v ostatních zemích Evropy s nimi žijeme již 9 měsíců, **povinnost umožnit vzájemné uznávání eID** vznikne členským státům od **29. září 2018**. Do tohoto data bude muset mít každý členský stát svůj funkční národní eIDAS uzel, zajišťující propojení s dalšími uzly v Evropě. Český národní uzel pod názvem CZ.PEPS buduje na základě smlouvy s Evropskou komisí v rámci Nástroje pro propojení Evropy (CEF) sdružení CZ.NIC.

Filosofie a fungování eIDAS uzlů

Zatímco u elektronických podpisů vychází eIDAS především z dnes již neplatné Směrnice č. 99/93/ES, regulace eID představuje značné rozšíření oblasti regulace, byť ani zde Komise nestavěla na „zelené louce“ a navázala na výsledky především tzv. rozsáhlých pilotních projektů (LSP), zejm. projektu STORK 2.0 a e-SENS.

Již v roce 2008, kdy začínal projekt STORK, se přitom ukázalo, že jednotlivé národní systémy a jejich legislativa jsou natolik odlišné, že řešení jednotné či společné občanky nejsou pro členské státy přijatelné a cesta vede přes propojení skrze národní brány². Ústřední role těchto uzlů pro propojení systémů elektronické identifikace členských států je zdůrazněna rovněž v prováděcím Nařízení č. 2015/1501³, které upravuje požadavky na tyto uzly. Jedním z hlavních požadavků je zajištění bezpečnostních standardů dle mezinárodní normy ISO/IEC 27001.

Tyto národní uzly jsou prostřednictvím SAML 2.0 vzájemně propojeny systémem „každý s každým“. Úkolem jednotlivých provozovatelů PEPS je pak zajistit napojení těchto bran na národní eID prostředky, přičemž eIDAS podporuje využití více typů prostředků (i od různých vydavatelů – identity providerů) tak, aby uživatel měl možnost volby. Rozhodnutí o tom, zda členský stát umožní svým občanům přihlašování i k zahraničním službám (tj. oznámí svůj národní systém), záleží pouze na jeho rozhodnutí a na rozdíl od uznávání cizích eID se nejedná o povinnost dané země.

Elektronické občanky i mojeID

V České republice bude provoz národní brány integrován do Národní identitní autority (NIA), kterou v rámci projektu MORIS 2.0 buduje Správa základních registrů. V rámci NIA, resp. portálu eIdentita.cz, si pak každý občan bude moci zvolit ten eID nástroj, který mu nejvíce vyhovuje, resp. odpovídá tzv. úrovni důvěry vyžadované provozovatelem dané služby. Stejně jako v klasickém světě by i v tom elektronickém měly základní identifikační a autentizační prostředky představovat občanské průkazy. Ty však dle novely zákona o **občanských průkazech**, která je stále v legislativním procesu, nebudou vydávány dříve než v létě 2018.

² Ve STORKu nazývané jako Pan European Proxy Services – PEPS, odkud též název CZ.PEPS.

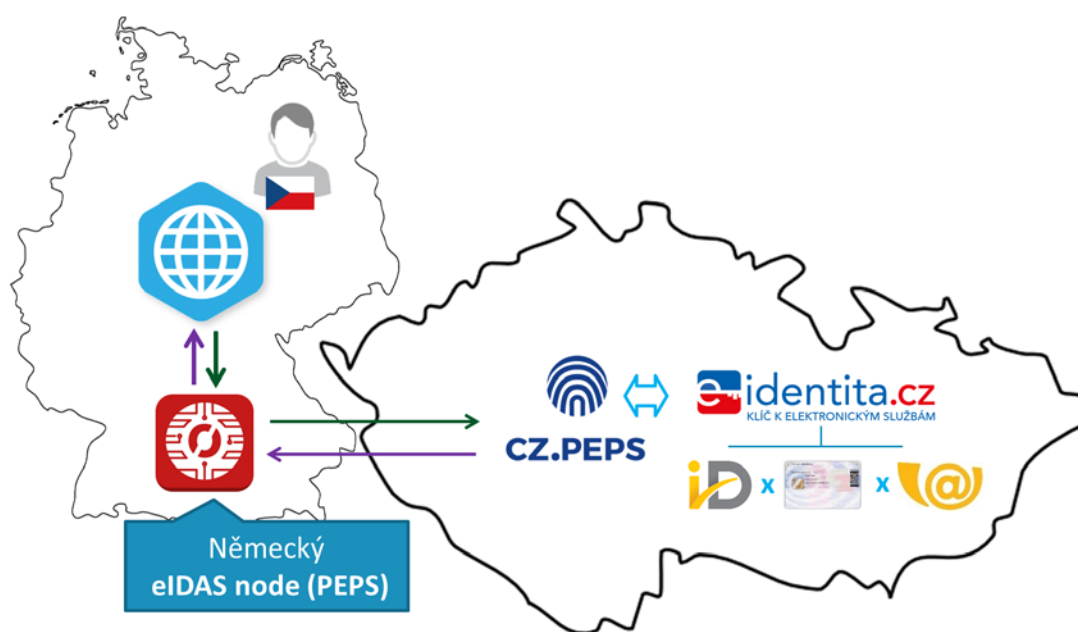
³ Prováděcí nařízení Komise 2015/1501 ze dne 8. září 2015 o rámci interoperability podle čl. 12 odst. 8 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu. CELEX: 32015R1501. Dostupné na <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R1501&from=CS>.

Dalším vážným kandidátem na získání statusu národního eID nástroje, v souladu s eIDAS, je služba jednotných identit **mojeID**⁴, kterou již nyní využívá pro přihlášení na své stránky přes 150 městských a obecních úřadů a další instituce veřejné správy. Díky projektu STORK 2.0 pak mojeID funguje i pro vybrané zahraniční služby. Tou nejviditelnější je EU Login – autentizační služba Evropské komise⁵, kterou využívají např. úředníci pro přístup k dokumentům na jednání v Bruselu či je možné přes ni přistupovat k systémům na podávání grantů. Další zahraniční využití mojeID by mělo být již brzy možné v Holandsku pro přihlašování na portály tamějších měst.

Vedle mojeID se jako soukromoprávní poskytovatelé identit celkem logicky nabízejí i banky či telekomunikační operátoři. V úvahu přichází i informační systém datových schránek, který dnes neslouží již jen jako nástroj elektronického doručování, ale též jako autentizační nástroj pro přihlašování k vybraným službám e-Governmentu, např. daňový portál.

Zjednodušené schéma fungování přes-hraničního uznávání eID je znázorněno v následujícím Schématu č. 1 – Přes-hraniční uznávání eID.

Přes-hraniční uznávání eID

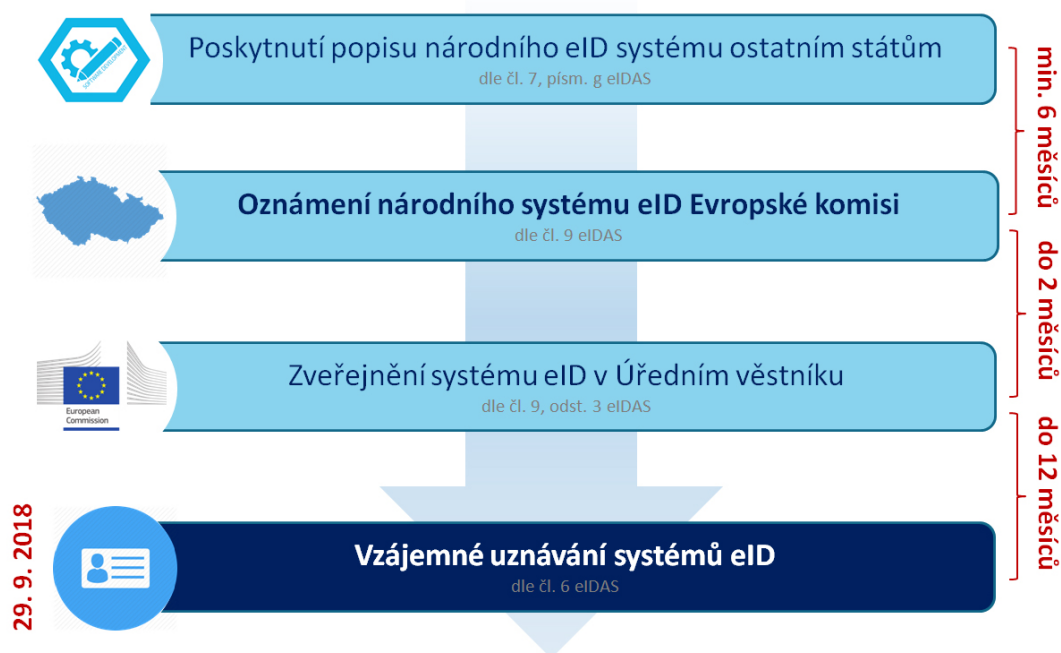

Z legislativního pohledu je však třeba si uvědomit, že od prvního oznámení národního eID nástroje vede ke vzájemnému uznávání napříč Evropu cesta dlouhá min. 18 až 20 měsíců (viz. Schéma č. 2 – Časový rámec vzájemného uznávání eID).

⁴ www.mojeid.cz

⁵ <https://webgate.ec.europa.eu/cas>

Časový rámec vzájemného uznávání eID

První krok v tomto ohledu učinilo zatím Německo, které popis svého systému založeného na elektronických občanských průkazech oznámilo 20. února 2017. Dalším vážným zájemcem je Estonsko, které již cizincům vydává tzv. e-Residency průkazy⁶. Ty dnes vlastní již více než 16 000 lidí ze 137 zemí světa, mezi nimi i více než 100 Čechů.

Ideální scénář pro Českou republiku?

Díky aktivitám sdružení CZ.NIC je Česká republika na vzájemné uznávání eID dle eIDAS z technického pohledu připravena již nyní. Díky projektu CZ.PEPS má Česká republika vybudovaný funkční eIDAS uzel a mojeID je připraveno stát se národním nástrojem se značnou úrovní důvěry. K tomuto kroku je však nutná politická vůle a uznání ze strany Ministerstva vnitra.

S ohledem na aktivity jiných členských států, zejm. Německa a Estonska, není důvod příliš vyčkávat. Pokud totiž budeme čekat až na schválení zákona o elektronické identitě, jehož účinnost nenastane dříve než od 1. ledna 2018, prvního českého eID nástroje umožňujícího dle eIDAS přihlášení k zahraničním službám e-Governmentu se dočkáme nejdříve ve druhé polovině roku 2019. A v té době se již může stát, že čeští občané budou využívat např. estonské e-Residency.

Oddalování oznámení národních eID zároveň oslabí konkurenceschopnost České republiky na jednotném digitálním trhu a je jasné, že s takovýmto přístupem cíl iniciativy 202020, tj. stát se 20. zemí s nejrozvinutějším e-Governmentem do roku 2020, nenaplníme.

Spolufinancováno Evropskou unií
Nástroj pro propojení Evropy

⁶ <https://e-estonia.com/e-residents/about/>